

RP 84/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 7 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare ändras så att lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall oberoende av vilken ersättning för inkomstbortfall som beviljas på grund av arbetsoförmåga han eller hon betalas. Syftet med den föreslagna ändringen är att de administrativa åtgärderna ska bli så få som möjligt för såväl lantbruksföretagarna som myndigheterna.

Lagen om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare avses träda i kraft den 1 juli 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
MOTIVERING	3
1 Nuläge.....	3
1.1 Avbytarserviceförmåner för lantbruksföretagare	3
1.2 Finansiering4	
1.3 Användningen av avbytarservice.....	4
2 Föreslagna ändringar.....	4
2.1 Vikariehjälp på grund av arbetsförmåga	4
3 Målsättning och de viktigaste förslagen.....	8
3.1 Målsättning och de viktigaste förslagen	8
4 Propositionens konsekvenser	9
4.1 Ekonomiska konsekvenser	9
4.2 Konsekvenser för serviceanvändarna	9
5 Beredningen av propositionen	9
6 Ikraftträdande.....	9
LAGFÖRSLAG	10
Lag om ändring av 7 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare	10
BILAGA	12
PARALLELLTEXT	12
Lag om ändring av 7 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare	12

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Avbytarserviceförmåner för lantbruksföretagare

Lagen om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1663/2015) anpassade Finlands avbytarsystem för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare till Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden. Genom lagändringarna eftersträvades samtidigt årliga kostnadsbesparingar på 20 miljoner euro i enlighet med statsminister Sipiläs regeringsprogram. Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2016.

Enligt lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) har en lantbruksföretagare som bedriver husdjursproduktion som huvudsyssla rätt till 26 dagar semester per år. En förutsättning för att få avbytarservice är att lantbruksföretagaren i regel omfattas av den så kallade obligatoriska LFöPL-försäkringen enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), att det är fråga om ett SMF-företag och att husdjursproduktionen omfattar minst sex sådana husdjursenheter som fastställs genom förordning. Vid tidpunkten för avbyttjänsten kan lantbruksföretagaren inte få vissa pensioner som utgör hinder, det får inte vara ett företag som har svårigheter eller ett företag som har ett obetalt återbetalningskrav utfärdat av kommissionen.

En lantbruksföretagare som bedriver husdjursproduktion har rätt till vikariehjälp då han eller hon av en tillfällig orsak som föreskrivs i lagen inte har möjlighet att sköta de nödvändiga göromål som hör till skötseln av företaget. Grunderna för vikariehjälp är

- arbetsoförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall,
- rehabilitering enligt läkarordination eller lag,
- verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan,
- vård och rehabilitering av ett sjukt barn,
- graviditet och förlossning samt vård av ett barn och ett adoptivbarn,
- vård av ett barn som inte har fyllt 3 år,
- beväringstjänst och civiltjänst i enlighet samt repetitionsövningar och kompletterande tjänstgöring,
- anhörigs död och begravning samt
- organisering av företagsverksamheten.

I lagen fastställs maximitiden för vikariehjälp i fråga om respektive grund.

I lagen och förordningen ingår bestämmelser om hur avbyttardagarnas längd bestäms.

Semestern är avgiftsfri och av den som får vikariehjälp tas det ut en timavgift för vikariehjälp. Avgiften för vikariehjälp består av en grunddel på tre euro samt en inkomstrelaterad del, som bestäms enligt FöPL-arbetsinkomsten för den som får vikariehjälp. När timavgiften bestäms divideras arbetsinkomsten med 5400. I vissa fall påverkas avgiftens storlek av det på vilken grund vikariehjälp har fått. Om vikariehjälp lämnas på grund av moderskapspenning, tas avgiften enligt huvudregeln ut sänkt med 50 procent. Om den som får vikariehjälp har löne- eller företagarinkomst på grund av arbete utanför gården, tas avgiften ut förhöjd med 50 procent. Samma gäller om grunden för vikariehjälp är sådan vård av ett barn som inte fyllt 3 år. För vikariehjälp på grund av organisering av företagsverksamheten tas ut en fast avgift

RP 84/2016 rd

per timme, 13,50 euro per timme enligt nivån 2016. Understödd avgiftsbelagd avbytarhjälp kan lämnas lantbruksföretagare som har rätt till semester. Tjänstens maximala omfattning är 120 timmar per kalenderår. År 2016 är avgiften 13,75 euro per timme.

Avbytarhjälp kan också lämnas enligt den så kallade principen om full ersättning. Avgiften för tjänsten är 35 euro per timme 2016.

1.2 Finansiering

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) ersätter de lokala enheterna för de nettokostnader som avbytar-service enligt lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare orsakar och som med avseende på en ändamålsenlig skötsel av verksamheten kan anses nödvändiga. Sådana kostnader är bland annat kostnaderna för avbytarernas lön och kompletterande fackutbildning, kostnaderna för avbytar-service som den lokala enheten köpt, ersättningar för själv ordnad avbytar-tjänst samt skadestånd som anknyter till skötseln av uppgifter enligt lagen.

I fråga om avbytar-service för lantbruksföretagare betalas ersättningen av ett anslag i statsbudgeten. För kostnaderna för lokalförvaltningen får de lokala enheterna av LPA en statlig ersättning som bestäms på kalkylmässiga grunder och som betalas av ett fast anslag i statsbudgeten. Anslaget fördelas mellan de lokala enheterna i regel enligt antalet avbytta dagar inom respektive lokal enhets verksamhetsområde.

LPA betalas en skälig ersättning av statens medel för de förvaltningskostnader som skötseln av avbytar-uppgiften orsakat.

1.3 Användningen av avbytar-service

År 2015 fanns det sammanlagt cirka 19 800 lantbruksföretagare som var berättigade till semester och antalet avbytta semesterdagar var cirka 506 700.

Vikariehjälp utnyttjades av cirka 7 800 lantbruksföretagare och antalet vikariehjälpdagar var cirka 330 600. Mest avbytar-service användes på grund av arbetsoförmåga. På denna grund användes avbytar-service av 5 900 lantbruksföretagare.

Antalet lantbruksföretagare som utnyttjade understödd avgiftsbelagd avbytarhjälp var cirka 10 300 och antalet avbytar-tjänstdagar cirka 95 300. Antalet som utnyttjade så kallad helt avgiftsbelagd avbytarhjälp var cirka 600 och antalet avbytar-tjänstdagar cirka 3 500.

2 Föreslagna ändringar

2.1 Vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga

I 3 § i lagen om avbytar-service ingår en förteckning över de grundläggande förutsättningar, som ska uppfyllas för att lantbruksföretagaren ska få den avbytar-service som avses i lagen. Samma grundläggande förutsättningar gäller för semester, vikariehjälp och avgiftsbelagd avbytarhjälp. Alla förutsättningar ska alltid uppfyllas vid den tidpunkt då avbytar-service anlitas.

Enligt lagens 3 § 1 mom. 3 punkt ska lagen tillämpas på en lantbruksföretagare som inte får full invalidpension som beviljats tills vidare eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full in-

RP 84/2016 rd

lidpension enligt någon av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller olycksfallspension som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), och som har beviljats på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent, eller motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959).

Med invalidpension avses full invalidpension som beviljats tills vidare enligt någon av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension och motsvarande förmåner enligt de lagar som föregått dem. Pensioner som utgör hinder för avbytar-service är dessutom i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) och i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) avsedd olycksfallspension, som har beviljats på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent, och motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959). Här avses sådan ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen som hänför sig till tiden när det redan har gått ett år efter trafikskadan. Olycksfallspension betalas tidigast ut från och med årsdagen för den dag då skadan skedde. Olycksfallspension beviljas antingen för viss tid eller tills vidare. Den i trafikförsäkringslagen avsedda ersättningen för inkomstbortfall som ska beaktas som en hindrande förmån kan således på motsvarande sätt vara en sådan som har beviljats antingen för viss tid eller tills vidare. Även olycksfallspensioner som har beviljats med stöd av den upphävda lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) och den upphävda lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent, är förmåner som utgör hinder.

Rehabiliteringspenning som avses i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar utgör inget hinder för avbytar-service. Motsvarande förmåner enligt de lagar som föregått dessa, dvs. dagpenning eller olycksfallspension med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) är inte heller förmåner som utgör hinder för avbytar-service. Ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) är inte heller en hindrande förmån.

I 7 § i lagen om avbytar-service fastställs rätten till vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga. Paragrafen ändrades den 1 januari 2016 så att rätten till vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga i regel är bunden till beviljandet av en social förmån som nämns i lagen. Som grund för rätten till vikariehjälp fastställdes allmänna sociala förmåner som beviljats på grund av arbetsoförmåga, dagpenning enligt sjukförsäkringslagen och rehabiliteringsstöd enligt arbetspensionslagarna. Utifrån dessa allmänna förmåner bestäms maximitiden för erhållande av vikariehjälp i varje enskilt fall.

Rätten till vikariehjälp kopplades till maximitiden för dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Efter den här maximitiden kan rätten till vikariehjälp fortgå på den grund att lantbruksföretagaren har lämnat in en ansökan om invalidpension enligt arbetspensionslagarna. I och med att lantbruksföretagaren får kännedom om beslutet om invalidpension upphör rätten till vikariehjälp. Lantbruksföretagaren kan ha rätt att få vikariehjälp om han eller hon beviljas rehabiliteringsstöd och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt bedömer att lantbruksföretagaren sannolikt kommer att återvända till sina tidigare lantbruksföretagaruppgifter.

Bl.a. för att underlätta det administrativa arbetet och undvika att kräva onödiga ansökningar om sjukdagpenning av lantbruksföretagarna, infördes även som grund för vikariehjälp såsom primär förmån i förhållande till sjukdagpenningen dagpenning enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen. Med det här avses en

RP 84/2016 rd

sådan i trafikförsäkringslagen avsedd ersättning som betalas högst ett år från den dag då trafikskadan skedde. Enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har den skadade rätt till dagpenning i ett år efter skadedagen. Med skadedag avses den dag när ett olycksfall i arbetet inträffar och den dag då en yrkessjukdom debuterar. Den skadade har rätt till olycksfallspension från och med årsdagen för skadedagen.

Syftet med lagändringen var att lantbruksföretagarna i fråga om rätten till vikariehjälp skulle vara jämställda med varandra oberoende av om ersättningen för inkomstbortfall betalas från det som är det primära systemet med avseende på sjukdagpenningen eller arbetspensioner enligt arbetspensionslagarna.

Olycksfallspension fastställdes inte som en grund för rätten att få vikariehjälp, eftersom invaliditeten i de flesta fall fortsätter utan avbrott eller så gott som utan avbrott efter olycksfallet och avsikten således är att frågan om huruvida rätten till vikariehjälp fortgår ska avgöras utifrån en invaliditetsbedömning inom arbetspensionssystemet efter dagpenningsperioden. I sådana situationer där invaliditeten emellertid inte har fortsatt utan avbrott eller så gott som utan avbrott efter olycksfallet, bör personen i fråga för att få vikariehjälp ansöka om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Eftersom den primära olycksfallspensionen och motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen avdras från sjukdagpenningen, återstår det de facto i regel ingen sjukdagpenning att betala. För att underlätta det administrativa arbetet och undvika att det krävs onödiga ansökningar av lantbruksföretagarna, föreslås i propositionen att även tidsbegränsad olycksfallspension och motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen ska fogas till som en grund för vikariehjälp.

I propositionen föreslås att tidsbegränsad olycksfallspension och motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen ska utgöra grund för vikariehjälp högst tre år från den dag då skadan eller trafikskadan skedde. Det här motiveras med att syftet har varit att begränsa varaktigheten för rätten att få vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga i regel till högst tre år från pensionsfallet, dvs. från det att arbetsoförmågan enligt arbetspensionslagarna började. Om arbetsoförmågan ännu fortgår efter tre år, ska lantbruksföretagaren för att få vikariehjälp lägga fram någon annan i 7 § nämnd grund för rätten att få vikariehjälp. En sådan situation kan bli aktuell exempelvis i fråga om yrkessjukdomar där arbetsoförmåga förorsakats först en mycket lång tid efter den dag då skadan skedde, dvs. då yrkessjukdomen debuterade.

I situationer där det inte har förflutit tre år från den dag då olycksfallet eller trafikskadan skedde, men lantbruksföretagaren beviljas olycksfallspension eller motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen tills vidare, ska lantbruksföretagaren för att få vikariehjälp lägga fram någon annan i 7 § nämnd grund för rätten att få vikariehjälp.

Det föreslås att tidsbegränsad olycksfallspension och motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen ska beviljas på grund av en arbetsförmåga som är nedsatt med minst 60 procent. På motsvarande sätt föreslås i fråga om olycksfallsdagpenning och motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen att ersättning ska beviljas på grund av arbetsförmåga som är nedsatt med minst 60 procent. Om arbetsförmågan är nedsatt med mindre än 60 procent, ska lantbruksföretagaren lägga fram någon annan i 7 § nämnd grund för att få vikariehjälp.

I situationer där arbetsförmågan är nedsatt med mindre än 60 procent, är det motiverat att rätten till vikariehjälp grundar sig på allmänna förmåner som har beviljats redan i ett så tidigt skede som möjligt på grund av arbetsoförmåga, dagpenning enligt sjukförsäkringslagen och invalidpension enligt arbetspensionslagarna. Om arbetsförmågan exempelvis bedöms vara nedsatt med minst 2/5, men inte ännu med 3/5, kan personen när det gäller arbetspensioner beviljas ett rehabiliteringsstöd vars storlek motsvarar delpension. När det gäller vikariehjälp har enligt etablerad praxis ansetts att en lantbruksföretagare som får rehabiliteringsstöd, vars

storlek motsvarar delpension är partiellt arbetsför redan under perioden för rehabiliteringsstöd och att en sådan person har kunnat förutsättas utföra åtminstone en del av arbetena inom lantbruksföretaget. För att tillämpningspraxis ska bibehållas så enhetlig som möjligt oberoende av om ersättningen för inkomstbortfall betalas från olycksfalls-, trafikförsäkrings- eller arbetspensionssystemet, föreslås att tidsbegränsad olycksfallspension och motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen ska utgöra grund för rätt till vikariehjälp endast i sådana fall då personen redan i fråga om sin nedsatta arbetsförmåga på grund av olycksfall eller trafikskada skulle kunna beviljas rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension. Då en lantbruksföretagare får dagpenning eller tidsbegränsad olycksfallspension eller motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent, föreslås att vikariehjälp kan beviljas för den totala uppgiftsandel för den lantbruksföretagare som får vikariehjälp. Man kan således inte utgå från att han eller hon kan delta i en del av arbetena inom lantbruksföretaget. I situationer där lantbruksföretagaren på grund av sjukdom eller olycksfall får någon annan dagpenning eller olycksfallspension än enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen, t.ex. ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst, ska lantbruksföretagaren för att få vikariehjälp lägga fram någon i 7 § nämnd grund för rätten till vikariehjälp. Enligt förslaget är det samtidigt motiverat att till grunderna för att få vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga foga vissa förmåner, som utgör hinder för att få sjukdagpenning. Eftersom dessa förmåner inte är hindrande förmåner enligt 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare, kan lantbruksföretagaren under den tid som han eller hon erhåller sådana få semester och avgiftsbelagd avbytarhjälp. Även om möjligheten till semester och avgiftsbelagd avbytarhjälp med hänsyn till deras längd i de flesta fall räcker till för att tillgodose behovet av avbytar-service, är det dock till viss del skäl att foga dessa förmåner till grunderna för vikariehjälp för att trygga en störningsfri kontinuitet för vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga.

I propositionen föreslås att de förmåner som avses i 8 kap. 6 § 1 mom. 1—3 punkten i sjukförsäkringslagen fogs till som grunder för vikariehjälp. Det föreslås att man ska få vikariehjälp för den tid lantbruksföretagaren beviljas rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, trafikförsäkringslagen, lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

Enligt förslaget ska till vikariehjälp berättiga bl.a. rehabiliteringspenning enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt med stöd av en övergångsbestämmelse i sjukförsäkringslagen motsvarande förmåner enligt de lagar som föregått dessa, dvs. dagpenning eller olycksfallspension som beviljats med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring, samt även ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen. Det föreslås att vikariehjälp i fråga om olycksfalls- och trafikförmåner som avses i 8 kap. 6 § 1 mom. 3 punkten i sjukförsäkringslagen kan fås högst tre år från den dag då olycksfallet eller trafikskadan skedde i överensstämmelse med det som föreslås ovan. Om ett olycksfall eller en trafikskada förorsakar arbetsoförmåga och rehabiliteringsförmån betalas på grund av den ännu tre år från den dag då skadan eller trafikskadan skedde, kan lantbruksföretagaren vara berättigad till vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga exempelvis enligt paragrafens 1 eller 4 moment.

RP 84/2016 rd

Enligt förslaget finns det emellertid ingen rätt att få vikariehjälp i fråga om rehabiliteringsförmåner om förmånen grundar sig på yrkesinriktad omskolning för lantbruksföretagare. En sådan situation kan det vara fråga om då en lantbruksföretagare efter avslutad utbildning inte längre har för avsikt att återgå till de uppgifter för vilka vikariehjälp senast har getts.

I fråga om de förmåner som avses i 8 kap. 6 § 1 mom. 1—3 punkten i sjukförsäkringslagen ska lantbruksföretagaren för att få vikariehjälp visa sin arbetsoförmåga när det gäller lantbruksföretagararbete, eftersom sådana förmåner i vissa fall kan fås även utan arbetsoförmåga. Arbetsoförmåga ska visas i enlighet med 1 mom.

I gällande 7 § 2 mom. 4 punkt föreskrivs om vikariehjälp efter det att rätten till de sociala trygghetsförmåner som nämns i 2 och 3 punkten upphör. I det här fallet fortsätter vikariehjälpen om den som får hjälpen har ansökt om invalidpension innan förmånerna som avses ovan upphör. Eftersom ovan föreslås nya sociala förmåner som grund för vikariehjälp, är det motiverat att foga dessa till bestämmelsen samt att uppdatera hänvisningsbestämmelsen i 3 mom. För att få vikariehjälp ska lantbruksföretagaren utöver en anhängig ansökan om invalidpension visa sin arbetsoförmåga i fråga om lantbruksföretagararbete. Arbetsoförmåga ska visas i enlighet med 1 mom.

I lagens 7 § 4 mom. föreslås att en sådan situation beaktas då lantbruksföretagaren inte har lämnat in någon ansökan om invalidpension under den tid för vilken han eller hon har beviljats en social förmån som utgör grund för vikariehjälp, men ansökan om invalidpension upphör att vara anhängig i och med att rehabiliteringsstöd beviljas. I propositionen föreslås att lantbruksföretagaren i sådana fall ska ha rätt till vikariehjälp på grund av rehabiliteringsstöd trots att han eller hon inte har rätt till vikariehjälp under den tid ansökan om invalidpension är anhängig. Samtidigt föreslås att ordalydelsen i 4 mom. förtydligas så, att rätten till vikariehjälp på grund av rehabiliteringsstöd emellertid kan börja först efter det att det gått två år från föregående vikariehjälp som beviljats på grund av rehabiliteringsstöd.

I propositionen föreslås att 7 § 6 mom. ändras bl.a. med anledning av ovan nämnda ändringar. Det föreslås att till 6 mom. fogas en undantagsbestämmelse som gäller vikariehjälp som beviljas på grund av 2 mom. Bestämmelsen medger att vikariehjälp beviljas på grunder som nämns i 2 mom. till sådana lantbruksföretagare, som får olycksfallspension enligt 3 § 1 mom. 3 punkten eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med lagändringen är att få lantbruksföretagarna i en så jämlik ställning som möjligt i fråga om maximitiden för vikariehjälp som beviljas på grund av arbetsoförmåga. Avsikten är att det här visserligen ska föranleda så få administrativa åtgärder som möjligt såväl för lantbruksföretagarna som myndigheterna. Därför föreslås att till grunderna för vikariehjälp även ska fogas tidsbegränsad olycksfallspension på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent, dock högst tre år från den dag då skadan skedde eller motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen, dock högst tre år från den dag då trafikskadan skedde. Samtidigt föreslås att grunderna för vikariehjälp kompletteras i fråga om vissa förmåner som utgör hinder för dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga ekonomiska konsekvenser. I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (RP 112/2015) beräknades kostnadseffekterna av 7 § så, att vikariehjälp som beviljas på grund av arbetsförmåga i regel kan fortgå högst tre år efter det att en sammanhängande arbetsförmåga inträdde.

4.2 Konsekvenser för serviceanvändarna

Av propositionen följer att lantbruksföretagarna behandlas lika i fråga om varaktigheten för grunden för beviljande av vikariehjälp på grund av arbetsförmåga oberoende av från vilket system för social trygghet det inkomstbortfall som föranleds av arbetsförmåga när det gäller olycksfall och trafikskador ersätts. Propositionen minskar också det antal ansökningar som krävs av lantbruksföretagarna.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med sakkunniga från Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

Saken behandlades i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning den 10 maj 2016.

6 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 7 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) 7 §, sådan paragrafen lyder i lag 1663/2015, som följer:

7 §

Vikariehjälp på grund av arbetsförmåga

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp för högst 20 dagar under ett kalenderår på grund av arbetsförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall. Arbetsförmågan ska visas med intyg av läkare, sjukskötare eller hälsovårdare till den del antalet vikariehjälpdagar per kalenderår överskrider sju dagar.

Dessutom har en till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare rätt att få vikariehjälp på grund av arbetsförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall för den tid

1) för vilken lantbruksföretagaren beviljas dagpenning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991),

2) för vilken lantbruksföretagaren beviljas sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dock inte partiell sjukdagpenning,

3) för vilken lantbruksföretagaren på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent beviljas dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, olycksfallspension för viss tid eller motsvarande förmån enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen som motsvarar dessa, dock högst tre år från den dag då skadan eller trafikskadan skedde.

4) för vilken lantbruksföretagaren beviljas en förmån som utgör hinder enligt 8 kap. 6 § 1 mom. 1—3 punkten i sjukförsäkringslagen, dock inte om förmånen beviljas för yrkesinriktad omskolning, vad gäller en förmån som utgör hinder som avses i 3 punkten dock högst tre år från den dag då skadan eller trafikskadan skedde.

5) under vilken lantbruksföretagarens ansökan om invalidpension enligt någon av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare är anhängig, om ansökan har gjorts under den tid som avses i 2—4 punkten.

I de fall som avses i 2 mom. 5 punkten upphör lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp när lantbruksföretagaren får besked om ett beslut på sin ansökan om invalidpension.

Trots vad som föreskrivs i 3 mom. har lantbruksföretagaren rätt till vikariehjälp, om ansökan om invalidpension upphör att vara anhängig för att rehabiliteringsstöd beviljas. Rätten till vikariehjälp kan dock inledas först efter det att det gått två år från föregående vikariehjälp som beviljats på grund av rehabiliteringsstöd. Förutsättningen för detta är dessutom att det bedöms att lantbruksföretagaren senare sannolikt förmår fortsätta arbeta i de uppgifter för vilka vikariehjälp senast har lämnats. För meddelande av beslut om vikariehjälp ger Lantbruksföretagar-

RP 84/2016 rd

nas pensionsanstalt ett utlåtande till den i 10 § avsedda lokala enheten om huruvida det är sannolikt att lantbruksföretagaren senare förmår fortsätta sitt arbete så som avses ovan. Utlåtandet är bindande för den lokala enheten när den beslutar om lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp. Rätten till vikariehjälp på grundval av rehabiliteringsstöd kan fortgå så länge som rehabiliteringsstöd beviljas, dock högst tre år från pensionsfallet. Så länge rehabiliteringsstödet pågår har lantbruksföretagaren inte rätt att få vikariehjälp med stöd av 1 eller 2 mom.

En lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp enligt 4 mom. också om lantbruksföretagaren har sökt ändring i ett beslut som avses i 3 mom. genom vilket han eller hon inte har beviljats invalidpension eller rehabiliteringsstöd, förutsatt att ändringssökandet leder till att rehabiliteringsstöd beviljas. Rätten till vikariehjälp uppkommer tidigast när lantbruksföretagaren får kännedom om beslutet om beviljande av rehabiliteringsstöd.

En lantbruksföretagare har rätt till vikariehjälp i de fall som avses i 2 mom. trots att han eller hon får i 3 § 1 mom. 3 punkten avsedd olycksfallspension eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen. I de fall som avses i 4 och 5 mom. har även en sådan lantbruksföretagare rätt till vikariehjälp som inte uppfyller förutsättningarna enligt 3 § 1 mom. 1 eller 3 punkten.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt får oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter delge den i 10 § avsedda lokala enheten ett beslut om invalidpension, om det framgår att lantbruksföretagaren har fått vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 19 maj 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Familje- och omsorgsminister Juha Rehula

Lag

om ändring av 7 § i lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) 7 §, sådan paragrafen lyder i lag 1663/2015, som följer:

Gällande lydelse

7 §

Vikariehjälp på grund av arbetsförmåga

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp för högst 20 dagar under ett kalenderår på grund av arbetsförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall. Arbetsförmågan ska visas med intyg av en läkare, sjukskötare eller hälsovårdare till den del antalet vikariehjälpdagar per kalenderår överskrider sju dagar.

Dessutom har en till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare rätt att få vikariehjälp för den tid

1) för vilken lantbruksföretagaren beviljas dagpenning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991),

2) för vilken lantbruksföretagaren beviljas sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dock inte partiell sjukdagpenning,

3) för vilken lantbruksföretagaren beviljas *full* dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen, dock för högst ett år från trafikskadan,

Föreslagen lydelse

7 §

Vikariehjälp på grund av arbetsförmåga

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp för högst 20 dagar under ett kalenderår på grund av arbetsförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall. Arbetsförmågan ska visas med intyg av läkare, sjukskötare eller hälsovårdare till den del antalet vikariehjälpdagar per kalenderår överskrider sju dagar.

Dessutom har en till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare rätt att få vikariehjälp *på grund av arbetsförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall* för den tid

1) för vilken lantbruksföretagaren beviljas dagpenning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991),

2) för vilken lantbruksföretagaren beviljas sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dock inte partiell sjukdagpenning,

3) för vilken lantbruksföretagaren *på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent* beviljas dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, *olycksfallspension för viss tid eller motsvarande förmån enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen som motsvarar dessa, dock*

Gällande lydelse

4) under vilken lantbruksföretagarens ansökan om invalidpension enligt någon av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare är anhängig, om ansökan har gjorts under den tid som avses i 2 eller 3 punkten.

I de fall som avses i 2 mom. 4 punkten upphör lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp när lantbruksföretagaren får besked om ett beslut på sin ansökan om invalidpension.

Trots vad som föreskrivs i 3 mom. fortsätter lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp, om ansökan om invalidpension upphör att vara anhängig för att rehabiliteringsstöd beviljas. Förutsättningen för detta är att det bedöms att lantbruksföretagaren senare sannolikt förmår fortsätta arbeta i de uppgifter för vilka vikariehjälp senast har lämnats. För meddelande av beslut om vikariehjälp ger Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ett utlåtande till den i 10 § avsedda lokala enheten om huruvida det är sannolikt att lantbruksföretagaren senare förmår fortsätta sitt arbete så som avses ovan. Utlåtandet är bindande för den lokala enheten när den beslutar om lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp. Rätten till vikariehjälp på grundval av rehabiliteringsstöd kan fortgå så länge som rehabiliteringsstöd beviljas, dock högst tre år från pensionsfallet. Därefter kan lantbruksföretagaren inte på två år få vikariehjälp på grundval av rehabiliteringsstöd. Så länge rehabiliteringsstödet pågår har lantbruksföretagaren inte rätt att få vikariehjälp med stöd av 1 eller 2 mom.

En lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp enligt 4 mom. också om lantbruksföretagaren har sökt ändring i ett beslut som avses i 3 mom. genom vilket han eller hon inte har beviljats invalidpension eller rehabiliteringsstöd, förutsatt att ändringssökandet leder till att rehabiliteringsstöd beviljas. Rät-

Föreslagen lydelse

högst tre år från den dag då skadan eller trafikskadan skedde.

4) *för vilken lantbruksföretagaren beviljas en förmån som utgör hinder enligt 8 kap. 6 § 1 mom. 1—3 punkten i sjukförsäkringslagen, dock inte om förmånen beviljas för yrkesinriktad omskolning, vad gäller en förmån som utgör hinder som avses i 3 punkten dock högst tre år från den dag då skadan eller trafikskadan skedde.*

5) *under vilken lantbruksföretagarens ansökan om invalidpension enligt någon av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare är anhängig, om ansökan har gjorts under den tid som avses i 2—4 punkten.*

I de fall som avses i 2 mom. 5 punkten upphör lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp när lantbruksföretagaren får besked om ett beslut på sin ansökan om invalidpension.

Trots vad som föreskrivs i 3 mom. har lantbruksföretagaren rätt till vikariehjälp, om ansökan om invalidpension upphör att vara anhängig för att rehabiliteringsstöd beviljas. *Rätten till vikariehjälp kan dock inledas först efter det att det gått två år från föregående vikariehjälp som beviljats på grund av rehabiliteringsstöd.* Förutsättningen för detta är dessutom att det bedöms att lantbruksföretagaren senare sannolikt förmår fortsätta arbeta i de uppgifter för vilka vikariehjälp senast har lämnats. För meddelande av beslut om vikariehjälp ger Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ett utlåtande till den i 10 § avsedda lokala enheten om huruvida det är sannolikt att lantbruksföretagaren senare förmår fortsätta sitt arbete så som avses ovan. Utlåtandet är bindande för den lokala enheten när den beslutar om lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp. Rätten till vikariehjälp på grundval av rehabiliteringsstöd kan fortgå så länge som rehabiliteringsstöd beviljas, dock högst tre år från pensionsfallet. Så länge rehabiliteringsstödet pågår har lantbruksföretagaren inte rätt att få vikariehjälp med stöd av 1 eller 2 mom.

En lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp enligt 4 mom. också om lantbruksföretagaren har sökt ändring i ett beslut som avses i 3 mom. genom vilket han eller hon inte har beviljats invalidpension eller rehabiliteringsstöd, förutsatt att ändringssökandet leder till att rehabiliteringsstöd beviljas. Rät-

RP 84/2016 rd

Gällande lydelse

ten till vikariehjälp uppkommer tidigast när lantbruksföretagaren får kännedom om beslutet om beviljande av rehabiliteringsstöd.

I de fall som avses i 4 och 5 mom. har även en sådan lantbruksföretagare rätt till vikariehjälp som inte uppfyller förutsättningarna enligt 3 § 1 mom. 1 eller 3 punkten.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt får oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter delge den i 10 § avsedda lokala enheten ett beslut om invalidpension, om det framgår att lantbruksföretagaren har fått vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga.

Föreslagen lydelse

ten till vikariehjälp uppkommer tidigast när lantbruksföretagaren får kännedom om beslutet om beviljande av rehabiliteringsstöd.

En lantbruksföretagare har rätt till vikariehjälp i de fall som avses i 2 mom. trots att han eller hon får i 3 § 1 mom. 3 punkten avsedd olycksfallspension eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen. I de fall som avses i 4 och 5 mom. har även en sådan lantbruksföretagare rätt till vikariehjälp som inte uppfyller förutsättningarna enligt 3 § 1 mom. 1 eller 3 punkten.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt får oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter delge den i 10 § avsedda lokala enheten ett beslut om invalidpension, om det framgår att lantbruksföretagaren har fått vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga.

Denna lag träder i kraft den 20 .